

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 746/2567

พนักงานอัยการจังหวัดสอดโจทก์ บริษัท ส.ผู้ร้อง นาย ร. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 31, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติฯ มาตรา 31, ป.อ. มาตรา 90, ป.วิ.อ. มาตรา 195, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 4, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 5, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 54, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 55, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 72 ตริ, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 74 ทวิ, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 4, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 6, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 8, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 9, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 14, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 26/4, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 26/5, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 35, ป.อ. มาตรา 33, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 78, พ.ร.บ.ป่าไม้ มาตรา 54, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติฯ มาตรา 14

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยทั้งสองทำให้เกิดความเสียหายแก่ป่าสงวนแห่งชาติที่เกิดเหตุซึ่งเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร อยู่ในชั้นคุณภาพพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ และร่วมกันยึดถือครอบครองที่ดินภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เนื้อที่ 62 ไร่ 25 ตารางวา เป็นการฟ้องขอให้ลงโทษทั้งสองตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 31 วรรคสอง และ 31 วรรคสอง (3) เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันกระทำความผิดตามฟ้อง จึงต้องปรับบทลงโทษจำเลยทั้งสองตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติฯ มาตรา 31 วรรคสอง และ วรรคสอง (3) แต่ในระหว่างความผิดฐานร่วมกันยึดถือครอบครองทำประโยชน์แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติเป็นเหตุที่เกินยี่สิบห้าไร่โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา 31 วรรคสอง กับฐานร่วมกันก่อสร้าง แผ้วถางป่าสงวนแห่งชาติซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารตามมาตรา 31 วรรคสอง (3) เป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท แต่ละบทมีอัตราโทษเท่ากัน จึงให้ลงโทษฐานร่วมกันยึดถือครอบครองทำประโยชน์ แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติเป็นเหตุที่เกินยี่สิบห้าไร่โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา 31 วรรคสอง เพียงบทเดียว ตาม ป.อ. มาตรา 90 ปัญหาดังกล่าวแม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา แต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 4, 5, 54, 55, 72 ตริ, 74 ทวิ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 4, 6, 8, 9, 14, 26/4, 26/5, 31, 35 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33, 83 ธิของกลาง ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายตามราคาไม้หวงห้ามซึ่งเป็นมูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย และเสียหายไปเป็นเงิน 6,555,114 บาท แก่กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้จำเลยทั้งสองพร้อมบริวารออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติและรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติออกจากป่าสงวนแห่งชาติ จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพในฐานความผิดตามฟ้อง แต่ปฏิเสธว่าจำเลยทั้งสองไม่ได้ร่วมกันบุกรุกเป็นเหตุที่ตามฟ้องโดยบุกรุกเป็นเหตุที่เพียงประมาณ 7 ไร่ และให้การในคดีส่วนแบ่งว่า ค่าเสียหายสูงเกินไป ขอให้ยกคำขอ ผู้

ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้คืนรถแทรกเตอร์ของกลางแก่ผู้ร้อง โจทก์ยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 54 วรรคหนึ่ง, 72 ตรี วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 14, 31 วรรคสอง (3) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการกระทำความผิดเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานร่วมกันก่อสร้างแผ้วถาง หรือยึดถือครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติอันเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นน้ำลำธาร ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุกคนละ 5 ปี ทางนำสืบของจำเลยทั้งสองเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้หนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุกคนละ 3 ปี 4 เดือน และให้จำเลยทั้งสองพร้อมบริวารออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติและรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติออกจากป่าสงวนแห่งชาติ ริมมีด 2 เล่ม ขวาน 2 เล่ม จอบ 1 เล่ม เครื่องพ่นยา 2 เครื่อง และรถกระบะของกลาง ให้คืนรถแทรกเตอร์ของกลางแก่ผู้ร้อง กับให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชดเชยค่าเสียหาย 900,000 บาท แก่กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าฤชาธรรมเนียมในคดีส่วนแพ่งให้เป็นพับ ข้อหาและคำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก โจทก์และจำเลยทั้งสองอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 5 แผนกคดีสิ่งแวดล้อมพิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 54 วรรคหนึ่ง, 72 ตรี วรรคสอง พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 14, 31 วรรคสอง (3) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 เป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานร่วมกันยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์ ก่อสร้างแผ้วถาง เฝ้าป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นเหตุที่เกียติสืบหาไร่และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นน้ำลำธารซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ส่วนกำหนดโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน 6,555,114 บาท แก่กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกำหนดให้จำเลยทั้งสองร่วมกันรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติออกจากป่าสงวนแห่งชาติภายในกำหนด 3 เดือน นับแต่วันที่ยื่นคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 5 ให้จำเลยทั้งสองฟัง นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมในคดีส่วนแพ่งชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยทั้งสองฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลฎีกาแผนกคดีสิ่งแวดล้อมวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งในชั้นนี้รับฟังได้ว่า พื้นที่ป่าที่เกิดเหตุอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่แจ่ม บ้านแม่สะต๊อบ หมู่ที่ 3 ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารอยู่ในชั้นคุณภาพพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 172 และแผนที่แสดงชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ สภาพพื้นที่ตามภาพถ่ายประกอบคดีเป็นที่ราบเนินเขา ตามวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุในฟ้อง เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าพนักงานตำรวจและปลัดอำเภอร่วมกันจับกุมจำเลยทั้งสองได้ในที่เกิดเหตุพร้อมกับตรวจยึดรถแทรกเตอร์ ยี่ห้อคูโบต้า 1 คัน มีด 2 เล่ม ขวาน 2 เล่ม จอบ 1 เล่ม เครื่องพ่นยา 2 เครื่อง และรถกระบะ 1 คัน เป็นของกลางชั้นจับกุมแจ้งข้อหาว่าร่วมกันกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ มาตรา 54 และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ มาตรา 14 จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ ชั้นสอบสวนพนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยทั้งสองว่า ร่วมกันก่อสร้าง แผ้วถาง เฝ้าป่า หรือเข้าไปยึดถือครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติเป็นเหตุที่เกียติ 25 ไร่ และก่อให้เกิด

ความเสียหายแก่ต้นน้ำลำธาร จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันก่อสร้าง แ้วถางหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่าหรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่าเพื่อตนเองและร่วมกันยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แ้วถางหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นน้ำลำธาร ไม่มีคู่ความอุทธรณ์ในประเด็นนี้ ข้อเท็จจริงจึงยุติตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คงมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองประการแรกว่า จำเลยทั้งสองบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติที่เกิดเหตุเป็นเนื้อที่ 62 ไร่ 25 ตารางวา ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 5 หรือบุกรุกเป็นเนื้อที่ 12 ไร่ ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น เห็นว่า พยานโจทก์ทั้งสองเบิกความสอดคล้องต้องกันและมีภาพถ่ายที่เกิดเหตุมาสนับสนุน แม้โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานเห็นจำเลยทั้งสองบุกรุกที่เกิดเหตุเป็นเนื้อที่เท่าใดเนื่องจากที่เกิดเหตุอยู่ในป่าสงวนแห่งชาติห่างไกลจากแหล่งชุมชนและพนักงานสอบสวนไม่ได้จัดให้จำเลยทั้งสองนำชี้ที่เกิดเหตุ แต่จากบันทึกการตรวจยึด/จับกุม ระบุพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุก 62 ไร่ 25 ตารางวา พร้อมแสดงค่าพิกัดตำแหน่งพื้นที่ 13 จุด ชัดเจนการรังวัดพื้นที่เกิดเหตุกระทำขึ้นต่อหน้าจำเลยทั้งสอง หากพยานโจทก์จับพิกัดตำแหน่งพื้นที่ไม่ถูกต้อง จำเลยทั้งสองก็น่าจะได้แย้งคัดค้าน แต่ไม่ปรากฏว่าจำเลยทั้งสองได้โต้แย้งคัดค้านแต่อย่างใด กลับให้การรับสารภาพในชั้นจับกุม ในชั้นสอบสวนจำเลยที่ 1 ให้การว่าเข้าทำกินในที่เกิดเหตุ 12 ไร่ แต่ชั้นพิจารณาจำเลยที่ 1 กลับเบิกความลอย ๆ ว่าที่เคยแจ้งเจ้าหน้าที่ป่าไม้ว่าเข้าทำกิน 10 ไร่ เนื่องจากขณะนั้นยังไม่ได้รังวัดพื้นที่ เมื่อรังวัดพื้นที่ทำกินแล้วมีเนื้อที่เพียง 6 ถึง 7 ไร่ โดยไม่ได้อ้างส่งหลักฐานหรืออ้างถึงผู้รังวัดหรือนำตัวบุคคลดังกล่าวมาเบิกความยืนยันต่อศาล จึงเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่อยู่กับร่องกับรอย ส่วนจำเลยที่ 2 ไม่ได้เบิกความถึงจำนวนเนื้อที่ที่บุกรุก แต่เมื่อพิจารณาจากบันทึกคำให้การชั้นสอบสวน จำเลยที่ 2 ให้การไว้ว่า เข้าวันเกิดเหตุจำเลยที่ 1 มาขอให้ไปขับรถไถที่ไร่ของจำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 1 บอกว่าได้ไถพรวนพื้นที่ที่เป็นที่ราบแล้ว 20 กว่าไร่ เหลือพื้นที่ลาดเอียงที่ไม่กล้าไถพรวนเอง จำเลยที่ 2 จึงตกลงไปขับรถไถพรวนที่ดินได้ 1 ไร่เศษ ก็ถูกจับกุม ซึ่งขัดแย้งกับที่จำเลยที่ 1 อ้างว่าเข้าทำกินเพียง 6 ถึง 7 ไร่ ส่วนเครื่องพ่นยาฆ่าหญ้า 2 เครื่อง ที่พบบริเวณพื้นที่ต่อเนื่องกับที่เกิดเหตุ จำเลยที่ 1 ยอมรับว่าเป็นของตน ต้นกะหล่ำปลีที่พยานโจทก์พบโตเท่า ๆ กันเชื่อว่าปลูกในคราวเดียวกัน ภาพจากแอปพลิเคชันเฟซบุ๊กของจำเลยที่ 1 ที่ปรากฏภาพชาวบ้านเข้าไปปลูกต้นกะหล่ำปลี จำเลยที่ 1 ก็เบิกความตอบโจทก์ถามค้านรับว่า เป็นภาพบุตรชายของตนที่ร่วมกับชาวบ้านปลูกต้นกะหล่ำปลีในที่เกิดเหตุ ซึ่งเจือสมกับทางนำสืบโจทก์ ส่วนที่จำเลยที่ 1 นำสืบต่อสู้ว่า มีผู้เข้าทำกินในพื้นที่เกิดเหตุ 7 ราย โดยแบ่งพื้นที่แยกกันเป็นสัดส่วน ก็ได้ความจากทางนำสืบของโจทก์ว่า เจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ได้เข้าตรวจสอบพื้นที่เกิดเหตุถึง 3 ครั้ง ไม่เคยพบชาวบ้านอื่นนอกจากจำเลยทั้งสองกับครอบครัว และได้ความเพิ่มเติมจากพยานโจทก์ปากนายปรีชา หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำห้วยทรายเหลืองมีหน้าที่ดูแลรักษาผืนป่าอีกว่า พื้นที่เกิดเหตุอยู่ห่างจากหน่วยจัดการต้นน้ำห้วยทรายเหลืองประมาณ 1 กิโลเมตร อยู่ในความรับผิดชอบของพยาน เดิมเป็นป่าเสื่อมโทรม พยานจึงร่วมกับชาวบ้าน บ้านแม่สะตอก หมู่ที่ 3 ท้องที่เกิดเหตุ ปลูกป่าตามโครงการเฉลิมพระเกียรติพระราชินี เมื่อปี 2552 ต่อมาชาวบ้านหมู่บ้านปางอู้ง หมู่บ้านปางเพียะและหมู่บ้านแม่สะตอกขัดแย้งกันเรื่องพื้นที่ทำกิน พยานเข้าไกล่เกลี่ยและประชุมตกลงร่วมกันว่า ห้ามมิให้ผู้ใดบุกรุกที่เกิดเหตุ และหลังจากมีการปลูกป่าแล้ว พยานเข้าตรวจพื้นที่เป็นระยะ ๆ ไม่พบว่ามิบุคคลใดบุกรุกเข้าไปในพื้นที่จนเกิดเหตุคดีนี้ สอดคล้องกับที่นายบุญทอง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน บ้านแม่สะตอก เบิกความว่า หลังจากเจ้าหน้าที่

ป่าไม้ปลูกป่าแล้วไม่มีผู้ใดบุกรุกที่เกิดเหตุ พยานโจทก์ทั้งสองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่เกิดเหตุโดยตรงและไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยทั้งสองมาก่อน คำเบิกความจึงมีน้ำหนักให้รับฟัง ขณะที่นายวาง ที่จำเลยที่ 1 อ้างว่าเข้าทำกินในที่เกิดเหตุเบิกความต่อศาลไม่อยู่กับร่องกับรอย หาความแน่นอนไม่ได้ ส่วนนายตั้ง พยานจำเลยทั้งสองอีกปากหนึ่งเบิกความต่อศาลถามว่า เคยเข้าไปทำกินในที่เกิดเหตุเมื่อปี 2546 จากนั้นไม่เคยเข้าไปอีก ข้อต่อสู้ของจำเลยทั้งสองไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง พยานหลักฐานโจทก์เชื่อมโยงมีน้ำหนักมั่นคงรับฟังได้โดยปราศจากความสงสัยว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันบุกรุกแผ้วถางป่าสงวนแห่งชาติที่เกิดเหตุเป็นเนื้อที่ 62 ไร่ 25 ตารางวา พยานหลักฐานจำเลยไม่มีน้ำหนักหักล้างพยานหลักฐานโจทก์ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยทั้งสองข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ส่วนที่จำเลยทั้งสองฎีกาในประเด็นค่าเสียหายของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายนั้น ศาลอุทธรณ์ภาค 5 วินิจฉัยว่า นายบุญเลิศพยานโจทก์ซึ่งผ่านการอบรมการประเมินค่าเสียหายกรณีบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติได้เข้าไปเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และได้เปรียบเทียบพื้นที่ป่าที่ถูกทำลายกับพื้นที่ป่าอย่างละเอียด คิดเป็นค่าเสียหายทั้งสิ้น 6,555,114 บาท ซึ่งเมื่อคำนึงถึงพื้นที่เกิดเหตุที่เป็นป่าต้นน้ำลำธารอยู่ในชั้นคุณภาพพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ ซึ่งมีคุณค่าต่อระบบนิเวศเป็นอย่างมาก ค่าเสียหายจำนวนดังกล่าวเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งคดีแล้ว แต่จำเลยทั้งสองฎีกาเพียงว่า จำเลยทั้งสองบุกรุกเป็นเนื้อที่เพียง 12 ไร่ จึงไม่อาจรับฟังว่ามีค่าเสียหายทางสิ่งแวดล้อม 6,555,114 บาท โดยมีได้โต้แย้งว่าการรับฟังพยานหลักฐานและข้อวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ภาค 5 ส่วนนี้ไม่ถูกต้อง เช่นไร ที่ถูกต้องเป็นเช่นไร จึงเป็นฎีกาที่ไม่ชัดเจน ไม่ชอบด้วยกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 216 วรรคหนึ่ง ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองประการต่อมาคือว่า กรณีมีเหตุสมควรลงโทษสถานเบาและรอกการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยทั้งสองหรือไม่ เห็นว่า ที่เกิดเหตุอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่แจ่มซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารอยู่ในชั้นคุณภาพพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ โดยเมื่อปี 2552 เจ้าหน้าที่ป่าไม้กับชาวบ้านร่วมกันปลูกป่าทดแทนเพื่อสงวนรักษาไว้เป็นป่าต้นน้ำ จำเลยที่ 1 เคยเป็นผู้ใหญ่บ้าน ควรมีจิตสำนึกที่จะสงวนรักษาป่าไม้ต้นน้ำลำธารอันเป็นทรัพยากรของชาติที่สำคัญไว้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ราษฎรในหมู่บ้าน แต่กลับร่วมกับจำเลยที่ 2 ใช้รถแทรกเตอร์แผ้วถาง ไถพรวนพื้นที่เกิดเหตุเพื่อยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์ปลูกต้นกะหล่ำปลี และใช้สารเคมีพ่นฆ่าหญ้า อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เพียงเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติของป่าที่กำลังฟื้นตัว เป็นเนื้อที่มากถึง 62 ไร่ 25 ตารางวา ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้ปิดป้ายแสดงเขตชัดเจนแล้วว่าเป็นป่าสงวนแห่งชาติ พฤติการณ์แห่งคดีเป็นเรื่องราวร้ายแรง โทษจำคุก 5 ปี ที่ศาลล่างลงแก่จำเลยทั้งสองก่อนลดโทษให้กึ่งหนึ่ง นับว่าเป็นคุณแก่จำเลยทั้งสองมากแล้ว กรณีไม่มีเหตุที่ศาลฎีกาจะกำหนดโทษให้เบาลง และรอกการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยทั้งสอง ฎีกาของจำเลยทั้งสองข้อนี้ฟังไม่ขึ้น อนึ่ง คดีนี้โจทก์บรรยายมาในฟ้องว่า การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ป่าสงวนแห่งชาติที่เกิดเหตุซึ่งเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารอยู่ในชั้นคุณภาพพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ และร่วมกันยึดถือครอบครองที่ดินภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติดังกล่าวรวมเนื้อที่ 62 ไร่ 25 ตารางวา อันเป็นการฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 31 วรรคสอง และวรรคสอง (3) ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันกระทำความผิดตามฟ้อง กรณีจึงต้องปรับบทลงโทษจำเลยทั้งสองตามพระราชบัญญัติ

ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 31 วรรคสอง และมาตรา 31 วรรคสอง (3) แต่ในระหว่างความผิดฐานร่วมกันยึดถือครอบครองทำประโยชน์ แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 31 วรรคสอง กับฐานร่วมกันก่อสร้าง แผ้วถางป่าสงวนแห่งชาติก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นน้ำลำธารตามมาตรา 31 วรรคสอง (3) เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท แต่ละบทมีอัตราโทษเท่ากัน จึงให้ลงโทษฐานร่วมกันยึดถือครอบครองทำประโยชน์ แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา 31 วรรคสอง เพียงบทเดียว ที่ศาลล่างทั้งสองปรับบทลงโทษจำเลยทั้งสองเฉพาะตามมาตรา 31 วรรคสอง (3) มานั้น เป็นการไม่ถูกต้อง ปัญหาดังกล่าวแม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา แต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขเสียให้ถูกต้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 พินิจฉัยแก้เป็นว่า สำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ จำเลยทั้งสองกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 14, 31 วรรคสองและมาตรา 31 วรรคสอง (3) ฐานร่วมกันยึดถือครอบครองทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่โดยไม่ได้รับอนุญาต กับฐานร่วมกันยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัย ก่อสร้าง แผ้วถางหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ในป่าสงวนแห่งชาติ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นน้ำลำธารเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท แต่ละบทมีอัตราโทษเท่ากัน ให้ลงโทษฐานร่วมกันยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่โดยไม่ได้รับอนุญาต นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 5 ค่าฤชาธรรมเนียมในคดีส่วนแพ่งชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ปรีชา เชิดชู · ทรงพล สงวนพงศ์ · ปุณณะ จงนิมิตรสถาพร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/746/2567>